

BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- 22/5/1930 tarihli ve 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1- A) Kabul edilecek bir özrü olmadan barışta bakayalarla yoklama kaçağı veya saklılardan yaşitlarının veya birlikte işleme bağlı arkadaşlarının ilk kafilesi yollanmış bulunanlar ve ihtiyat erattan çağrılıp da özürsüz yaşitlarının yollanmalarından başlayarak yedi gün içinde gelenler ikiyüzelli, yakalananlar beşyüz, yedi günden sonra üç ay içinde gelenler bin, yakalananlar ikibin, üç aydan sonra gelenler ikibinbeşyüz, yakalananlar beşbin Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılır.

B) (A) bendinde yazılı erbaştan ve erden gelip de veya yakalanıp da kıtasına varmadan savuşanlar ayrıca beşyüz Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılır.

C) Bu fıkra hükümlerine göre idarî para cezası, askerlik şubesi başkanlığına verilir.”

MADDE 2- 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 353 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İcra mahkemesinin verdiği tazyik ve disiplin hapsine ilişkin kararlara karşı, tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde, kararı veren icra mahkemesine itiraz edilebilir. Kararına itiraz edilen mahkeme, itirazı yerinde görürse kararını düzeltir; itirazı yerinde görmezse en çok üç gün içinde dosyayı, itirazı incelemesi için o yerde icra mahkemesinin birden fazla dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde icra mahkemesinin tek dairesi bulunması hâlinde asliye ceza mahkemesine, icra mahkemesi hâkimi ile asliye ceza mahkemesi hâkiminin aynı hâkim olması hâlinde ise, en yakın asliye ceza mahkemesine gönderir. İtiraz incelemesi neticesinde verilen karar kesindir.”

MADDE 3- İcra ve İflas Kanununun 354 üncü maddesinin başlığı “Davanın ve cezanın düşmesi ile ceza verilemeyecek hâller” şeklinde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Nafaka alacaklarına ilişkin takipler hariç olmak üzere, toplam alacak miktarı Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından 16 yaşından büyükler için her yıl belirlenen aylık brüt asgari ücret tutarının altında kalan takiplerde bu Kanunda öngörülen disiplin ve tazyik hapsi uygulanmaz.”

MADDE 4- 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 33 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 33- Türkiye Cumhuriyeti sınırlarını pasaportsuz veya pasaport yerine kaim olacak bir vesikayı hamil olmaksızın terkedene veya buna teşebbüs edenlere bin Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.”

MADDE 5- Pasaport Kanununun 34 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 34- Türkiye Cumhuriyeti sınırlarından her nasılsa pasaportsuz olarak girebilmiş olan vatandaşlar ve yabancılara bin Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Bu gibilerden yabancı olanlar sınır dışı edilirler.”

MADDE 6- Pasaport Kanununun 35 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 35- Bakanlar Kurulunca tayin olunan mahallerden başka yerlerden Türkiye'ye giren veya Türkiye'den çıkanlar usulüne uygun pasaport veya vesika taşısalar bile üçyüz Türk Lirası idarî para cezası ile cezalandırılırlar.”

MADDE 7- Pasaport Kanununun 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 38- Bu Kanun hükümlerine göre idarî para cezasına karar vermeye, ilgili kolluk birimi amiri yetkilidir.”

MADDE 8- 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanununun 91 inci maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“14 üncü maddenin (A) ve (B) bentleriyle yasak edilen ve yukarıdaki fıkralarda yazılı bulunmayan fiilleri işleyenlere, ikiyüzelli Türk Lirasından ikibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Bu fiillerin, 3 üncü madde gereğince orman rejimi altına alınan yerlerde veya 23, 24 ve 25 inci maddeler gereğince muhafaza ormanı veya milli park olarak ayrılmış ormanlarda işlenmesi halinde verilecek idarî para cezası beşyüz Türk Lirasından az olamaz. Bu fiilin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verilir.”

MADDE 9- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine “ve kanun yolu başvuruları ile ceza mahkemelerinden verilen kararlara karşı kanun yolu başvuruları,” ibaresi eklenmiş ve aynı Kanunun (1) Sayılı Tarifesinin “A- Mahkeme Harçları” bölümünün “Hukuk ve ticaret davalarıyla, idarî davalarda ihtilafsız yargı konularında ve icra tetkik mercilerinde” başlığında yer alan “Hukuk” ibaresinden sonra gelmek üzere “ceza” ibaresi eklenmiş ve “IV-Temyiz ve İtiraz Harçları” Kısmı başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“IV. Temyiz, istinaf ve itiraz harçları:

a) Yargıtay hukuk dairelerine yapılacak temyiz başvurularında	100 TL
b) Yargıtay ceza dairelerine yapılacak temyiz başvurularında	80 TL
c) Danıştaya yapılacak temyiz başvurularında	100 TL
d) Yürütmenin durdurulmasına ilişkin itirazlar dahil olmak üzere bölge idare mahkemelerine itirazın yapılacak başvurularda	50 TL
e) Bölge Adliye Mahkemeleri hukuk dairelerine yapılacak istinaf yolu başvurularında	50 TL
f) Bölge Adliye Mahkemeleri ceza dairelerine yapılacak istinaf yolu başvurularında	40 TL
g) İdarî yaptırımlar konusunda sulh ceza mahkemelerince verilen son karara karşı itirazın yapılacak başvurularda	40 TL
h) İcra mahkemelerinin kararlarına karşı itirazın yapılacak başvurularda	40 TL”

MADDE 10- Harçlar Kanununun (2) Sayılı Tarifesinin “II-Maktu Harçlar” bölümünün (11) numaralı bendine “miras taksim mukaveleleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “mirasçılık belgesi” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 11- 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 71 inci maddesinden sonra gelmek üzere, “Diğer İşlemler” başlığıyla “Üçüncü Bölüm” ve aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“Noterlerin yapabilecekleri diğer işlemler

Madde 71/A - Aşağıda belirtilen işlemler noterler tarafından da yapılabilir:

- a) Terk eden eşin ortak konuta davet edilmesi,
- b) Mirasçılık belgesi verilmesi.

Uygulanacak usul

Madde 71/B - Noterler, ilgilinin yazılı veya sözlü başvurusu üzerine, talep edilen işlemle ilgili bir tutanak düzenler. İşlemler yapılırken, o işlemlerle ilgili özel kanunlarındaki

usuller de gözetilir. Talebin konusu bir belge düzenlenmesini gerektiriyorsa, noter, ilgisine bu belgeyi de düzenleyerek verir.

Noterler, 71/A maddesinde belirtilen işlemleri bizzat yaparlar. Ancak, noterlik dairesinde imza yetkisi verilmiş hukuk fakültesi mezunu görevli veya noter stajyeri mevcut ise, bu işlemler onun tarafından da yapılabilir.

Mirasçılık belgesi verilmesinin yargılamayı gerektirmesi veya nüfus kayıtlarının mirasçılık belgesi verilmesi konusunda yeterli olmaması durumunda, mirasçılık belgesi noterler tarafından verilemez.

71/A maddesinde yer alan işlemlere ilişkin düzenlenen kâğıtlar değerli kâğıt bedellerinden istisnadır.

Terk eden eşin ortak konuta davet edilmesi ve mirasçılık belgesi verilmesine ilişkin taleplerde noterler tarafından alınacak ücret 112 nci madde uyarınca düzenlenen Noterlik Ücret Tarifesinde ayrıca gösterilir.

İtiraz

Madde 71/C- Noterlerin verdikleri mirasçılık belgesi hakkında, mirasçılar ve bu belgeyi esas alarak işlem yapacak kurumlar tarafından sulh hukuk mahkemesine itirazda bulunulabilir. Sulh hukuk mahkemesi, itiraz üzerine verdiği kararın bir örneğini ilgili notere ve gerekiyorsa Türkiye Noterler Birliğine de bildirir.”

MADDE 12- 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 53 üncü maddesinin (c) fıkrasının (2) numaralı bendinin (a) alt bendinde yer alan “Danıştayın 2 nci Dairesi” ibaresi “Danıştayın ilgili dairesi” şeklinde ve (4) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(4) Yükseköğretim Kurulu ve Yükseköğretim Denetleme Kurulu Başkan ve üyeleri hakkında Danıştayın ilgili dairesinde verilen soruşturma izni verilmesi kararına itiraz ile soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararların kendiliğinden incelenmesi Danıştayın İdarî İşler Kuruluna aittir. Diğer kurullarca verilen soruşturma izni verilmesi kararına ilgililerce yapılacak itiraz ile soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararları kendiliğinden Danıştayın ilgili dairesince, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi memurlar hakkında verilen soruşturma izni verilmesi kararına ilgililerce yapılacak itiraz ile soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararları kendiliğinden kararı veren il idare kurulunun idarî yargı yönünden bağlı olduğu bölge idare mahkemesince incelenerek karara bağlanır. Soruşturma izni verilmesine ilişkin kararların kesinleşmesi hâlinde, Yükseköğretim Kurulu ve Yükseköğretim Denetleme Kurulu Başkan ve üyelerinin yargılanması Yargıtay ilgili ceza dairesine, temyiz incelemesi Ceza Genel Kuruluna, diğer görevlilerin yargılanmaları suçun işlendiği yer adliye mahkemelerine aittir.”

MADDE 13 - Yükseköğretim Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Geçici Madde 58- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 53 üncü maddenin dördüncü fıkrası uyarınca, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi olan memurlar

hakkında verilen soruşturma izni verilmesine ilişkin kararlara yapılan itirazlar ile soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararlar Danıştay ilgili dairesince karara bağlanır.”

MADDE 14- 6/1/1982 tarih ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 24 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ülke genelinde uygulanacak düzenleyici işlemlere”

MADDE 15 - Danıştay Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Geçici Madde 24- Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda açılmış bulunan ve bu Kanunla idare ve vergi mahkemeleri görevleri kapsamına alınan davalar, Danıştayda bakılarak sonuçlandırılır.”

MADDE 16- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun 45 inci maddesinin (1) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. İdare ve vergi mahkemelerinin;

a) İlk ve orta öğretim öğrencilerinin kayıt, nakil, ilişik kesme, disiplin ve sınıf geçmeleri ile notlarının tespitine ilişkin işlemlerden,

b) Yükseköğretim öğrencilerinin kayıt, nakil, öğrencilikle ilişkisinin kesilmesi sonucunu doğuranlar dışında kalan disiplin cezaları, sınıf geçme ve notlarının tespitine ilişkin işlemlerden,

c) Kamu görevlileri hakkında tesis edilen geçici görevlendirme, vekâleten atama, ikinci görev, görevden uzaklaştırma, yolluk, lojman, izin ve il içi naklen atama işlemleri ile bölge teşkilâtı olan kurum ve kuruluşlarda görev yapan kamu görevlilerinin bölge içi atama işlemlerinden,

d) Kamu görevlilerinin, görevle ilişkisinin kesilmesi sonucunu doğuranlar dışında kalan disiplin cezalarından,

e) 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyedliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanmasından,

f) 5737 sayılı Vakıflar Kanununun 16 ve 20 nci maddelerinde düzenlenen tahliye işlemlerinden,

g) 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ile 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu gereğince kamu kurum ve kuruluşları tarafından sosyal yardım amacıyla bağlanan aylık ve yapılan sosyal yardımlarla ilgili uygulamalardan,

h) Asker ailesine yardım ile ilgili işlemler hakkında açılacak davalardan,

ı) 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75 inci, 5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 7 nci maddesinin uygulanmasından,

i) 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanunun uygulanmasından,

j) 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununun uygulanmasından,

k) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu uyarınca valiliklerce, kaymakamlıklarca ve belediyelerce tesis edilecek işlemlerden,

l) 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunundan kaynaklanan, ulaşım ve toplu taşımaya ilişkin işlerden,

m) 3194 sayılı İmar Kanunu ve diğer kanunlar uyarınca tesis edilen mühürleme, durdurma, yıkım kararları ile bunlara ilişkin olarak verilen para cezaları ve bu cezaların tahsili amacıyla tesis edilen işlemlerden,

n) 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanundan,

o) Tek hâkim tarafından karara bağlanan vergi ve diğer kamu alacaklarının asıllarına bağlı ceza, faiz, gecikme faizi ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun bunlar hakkında uygulanmasından,

ö) Konusu ellibin lirayı aşmayan idarî işlemler ile bu miktarı aşmayan tazminat istemlerinden,

kaynaklanan uyuşmazlıklarla ilgili olarak verdikleri nihai kararlar ile tek hâkimle verilen nihai kararlara, başka kanunlarda aksine hüküm bulunsa dahi, mahkemelerin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine itiraz edilebilir.”

MADDE 17- İdarî Yargılama Usulü Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6 - Bu Kanunun 45 inci maddesinin değişik (1) numaralı fıkrasında yazılı uyuşmazlıklarla ilgili olarak verilen nihai kararlardan; değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararlar ile Danıştayın bozma kararı üzerine kararı bozulan mahkemece verilen kararlar, Danıştayda temyiz edilebilir.”

MADDE 18 - 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 51 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 51 - Yargıtay sağlık hizmetleri, Sağlık Müdürlüğünce yürütülür.

Yargıtay Başkanlığında, uzman tabip, pratisyen tabip ve dış tabibi kadroları karşılık gösterilmek suretiyle, 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine bağlı olmaksızın sözleşmeli personel çalıştırılabilir.

Sözleşmeli olarak Yargıtay Başkanlığında çalışan bu personele, , Bakanlar Kurulunca sözleşmeli personel için belirlenecek tavan ücretini geçmemek üzere, Yargıtay Başkanı tarafından belirlenecek tutarda aylık sözleşme ücreti ödenir. Diğer kurumlarda kadro karşılığı sözleşmeli olarak çalışan uzman tabip, pratisyen tabip ve dış tabibinin yararlandığı ücret artışlarından Yargıtay Başkanlığında kadro karşılığı çalışan sözleşmeli uzman tabip, pratisyen tabip ve dış tabibi de aynen yararlandırılır. Söz konusu uzman tabip, pratisyen tabip ve dış tabibinin çalıştığı günlerle orantılı olarak (hastalık ve yıllık izinleri dâhil) ocak, nisan, temmuz ve ekim aylarında birer aylık sözleşme ücreti tutarında ikramiye ödenir. Uzman tabip, pratisyen tabip ve dış tabiplerinden üstün gayret ve çalışmaları sonucunda emsallerine göre başarılı olduğu tespit edilenlere Yargıtay Başkanlığı tarafından haziran ve aralık aylarında

birer aylık sözleşme tutarına kadar teşvik ikramiyesi ödenebilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslara göre uzman tabip, pratisyen tabip ve diş tabiplerine yapılacak ödemeler Bakanlar Kurulunca tespit edilir.”

MADDE 19- Ekli (1) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvelin Yargıtay Başkanlığına ait bölümüne eklenmiştir.

MADDE 20- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan “iş sayısı ve bu inceleme üzerine verilen notları” ibaresi “işleri” şeklinde ve 33 üncü maddesinde yer alan “not oranları” ibaresi, “kanun yolu incelemesinden geçen işleri” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 21 - 22/11/2011 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun 138 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “ve Cumhuriyet savcısının hazır bulunmasıyla” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 22 - Türk Medenî Kanununun;

a) 164 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında yer alan “hâkim” ibarelerinden sonra gelmek üzere “veya noter” ibareleri,

b) 598 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “sulh mahkemesince” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya noterlikçe” ibaresi,
eklenmiştir.

MADDE 23 - Türk Medenî Kanununun 181 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Boşanma davası devam ederken, ölen eşin mirasçılarında birisinin davaya devam etmesi ve diğere eşin kusurunun ispatlanması hâlinde de yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.”

MADDE 24- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesi, başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alma, kabul etme veya bulundurma

MADDE 191- (1) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulduran kişi, bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır ve kişi hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanır. Ayrıca uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmış ise kişi hakkında tedaviye de hükmlenir.

(2) Denetimli serbestlik tedbirinin süresi bir yıldır. Ancak kişi hakkında tedaviye de hükmlenmiş ise, denetimli serbestlik tedbirinin uygulanmasına tedavi ile birlikte başlanır ve

tedavinin sona erdiği tarihten itibaren bir yıl süreyle devam olunur. Hükümlünün denetim süresindeki gelişimi ve davranışları dikkate alınarak, denetimli serbestlik tedbirinin süresinin üç yıla kadar uzatılmasına karar verilebilir.

(3) Hakkında denetimli serbestlik tedbiri ya da denetimli serbestlik tedbiri ile birlikte tedavi kararı verilen kişiye rehberlik edecek bir uzman görevlendirilir. Bu uzman, güvenlik tedbirinin uygulama süresince, kişiyi uyuşturucu veya uyarıcı maddenin kullanılmasının etki ve sonuçları hakkında bilgilendirir, kişiye sorumluluk bilincinin gelişmesine yönelik olarak öğütte bulunur ve yol gösterir; kişinin gelişimi ve davranışları hakkında üçer aylık sürelerle rapor düzenleyerek hâkime verir. Kişi denetimli serbestlik tedbirinin veya hükmolunmuş ise tedavinin gereklerine uygun davranmakla yükümlüdür.

(4) Kişi, denetimli serbestlik tedbirinin veya hükmolunmuş ise tedavinin gereklerine uygun davrandığı takdirde, hakkındaki ceza hükmünün bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılarak davanın düşmesine; aksi takdirde, hükmolunan cezanın kısmen veya tamamen infazına karar verilir.

(5) İkinci ve dördüncü fıkralar gereğince verilecek kararlar, 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 101 inci maddesinin birinci fıkrasındaki usule göre verilir. Bu kararlara karşı itiraz yoluna gidilebilir.”

MADDE 25- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 161 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(7) Yetkisizlik kararı ile gelen bir soruşturma dosyasını ele alan Cumhuriyet savcısı, kendisinin de yetkisiz olduğu kanaatine varırsa yetkisizlik kararı verir ve yetkili savcılığın belirlenmesi için soruşturma dosyasını, yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesine gönderir. Bu konuda ağır ceza mahkemesi başkanı veya görevlendireceği üye tarafından verilen karar kesindir.”

MADDE 26- Ceza Muhakemesi Kanununun 173 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “ağır ceza mahkemesi başkanına” ibaresi “ağır ceza mahkemesine” şeklinde değiştirilmiş, fıkraya “İtiraz mahkeme başkanı veya görevlendireceği üye tarafından karara bağlanır.” cümlesi eklenmiş, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan “Başkan” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya görevlendireceği üye” ibaresi eklenmiş ve altıncı fıkrada yer alan “başkanının” ibaresi “başkanı veya üyenin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 27- Ceza Muhakemesi Kanununun 272 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“a) Hapis cezasından çevrilen adlî para cezaları hariç olmak üzere, sonuç olarak belirlenen üçbin Türk Lirası dâhil adlî para cezasına mahkûmiyet hükümlerine,”

MADDE 28- 13/12/2004 tarihli 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “infaz kurumunun bulunduğu yerde olmak ve” ibaresi madde metninden çıkarılmış; “cenazesine katılmasına izin

verilebilir.” ibaresi “cenazesine katılması için yol dışında iki güne kadar izin verilebilir.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 29- Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 116 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(2) Ana, baba, eş, kardeş veya çocuğunun ölümü hâlinde, tutukluya, soruşturma evresinde soruşturmayı yapan Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde kovuşturmayı yürüten hâkim veya mahkeme tarafından, soruşturmanın veya kovuşturmanın selameti ve güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla, dış güvenlik görevlisinin refakatinde yol dışında iki güne kadar cenazeye katılması için izin verilebilir.”

MADDE 30- 23/3/2005 tarihli ve 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- Bölge adliye mahkemeleri faaliyete geçinceye kadar hapis cezasından çevrilen adlî para cezaları hariç olmak üzere, sonuç olarak belirlenen üçbin Türk Lirası dâhil adlî para cezasına mahkûmiyet hükümlerine karşı temyiz yoluna başvurulamaz.

GEÇİCİ MADDE 3- 01 Ocak 2016 tarihine kadar, asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda Cumhuriyet savcısı bulunmaz ve katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşü alınmaz; Cumhuriyet savcısı, verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı kanun yoluna başvurabilir.”

MADDE 31- 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 28 inci maddesinin onuncu fıkrasında yer alan “İkibin” ibaresi “Üçbin” şeklinde 29 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yargı çevresinde yer aldığı ağır ceza mahkemesine” ibaresi “Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre” şeklinde, maddenin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde ve 31 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “kanun yoluna başvurulması” ibaresi “başvuru yolu” şeklinde değiştirilmiştir.

“(5) İdarî yaptırım kararının ağır ceza mahkemesi tarafından verilmesi halinde bu karara karşı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.”

MADDE 32- 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 36 ncı maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin ikinci cümlesinde yer alan “Cumhuriyet Savcısı ve” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 33- 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 369 uncu maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında geçen “yirmibin” ibareleri “ellibin” olarak değiştirilmiştir.

MADDE 34- 1) 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununun 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrası,

2) 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 28 inci maddesi, yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE- Bu Kanunun 10 uncu maddesinin uygulamasında temyiz, istinaf ve itiraz yolu başvurusunun yapıldığı tarihteki harç miktarları esas alınır.

MADDE 35- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 36- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : YARGITAY BAŞKANLIĞI
TEŞKİLÂTI : MERKEZ

(I) SAYILI CETVEL
İHDAS EDİLEN KADROLARIN

<u>SINIFI</u>	<u>UNVANI</u>	<u>DERECESİ</u>	<u>SERBEST KADRO ADEDİ</u>	<u>TUTULAN KADRO ADEDİ</u>	<u>TOPLAM</u>
GİH	Yazı İşleri Müdürü	1	4		4
GİH	Şef	3	12		12
GİH	Veri Hz. Kont. İşlet.	5	60		60
YH	Hizmetli	13	60		60
TOPLAM			136		136

GENEL GEREKÇE

Anayasanın 141 inci maddesinin son fıkrasında "Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması, yargının görevidir." hükmüne yer verilmiş, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşmenin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında da herkesin, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının "makul süre içinde" görülmesini isteme hakkına sahip olduğu belirtilmiştir.

Bu tasarı, devlet hizmetlerinin ve adaletin hızlandırılmasını, süratli, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak, mahkemelerin iş yükünü azaltmak ve yargılama faaliyetinde zaman ve emek kaybını önlemek amacıyla hazırlanmıştır.

Tasarıyla, Cumhuriyet başsavcılıkları ve mahkemelerin görev alanında bulunan bir kısım suçlar, kabahate dönüştürülerek yargı dışındaki bazı kurumların görev alanına dâhil edilmekte ve idarî yaptırıma dönüştürülen bu gibi eylemlerin ceza miktarları da günümüz ekonomik koşullarına uygun bir hale getirilmektedir. Bu kapsamda bakaya ve yoklama kaçağı suçları, Pasaport Kanununda düzenlenen bazı suçlar ve Orman Kanununun 91 inci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan suçlar kabahate dönüştürülmekte ve idarî para cezası yaptırımına bağlanmaktadır.

Ayrıca, İcra ve İflas Kanununda yer alan disiplin ve tazyik hapislerine konu alacaklar için bir alt sınır öngörülmekte ve bu konuda icra mahkemelerince verilen kararlara karşı itiraz usulüne ilişkin hükümler getirilmektedir.

Tasarıyla mahkeme harçları yeniden düzenlenmekte ve özellikle ceza yargılaması kanun yoluna müracaatlarında harç alınması esası kabul edilerek yargılamayı uzatma amacına yönelik kanun yolu başvurularının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

İlgili kanunlarda değişiklik yapılarak, mirasçılık belgesi verilmesi ile terk eden eşin ortak konuta davet edilmesi işlemlerinin mahkemelerin yanında noterler tarafından da yerine getirilebilmesine imkân sağlanmaktadır.

Cumhuriyet başsavcılıkları arasında yetkisizlik kararı verilmek suretiyle soruşturma evrakının sürüncemede kalmasının ve gereksiz şekilde yargılama sürecinin uzamasının önlenmesine yönelik olarak Ceza Muhakemesi Kanununda değişiklik yapılmaktadır. Yine, kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlara karşı yapılan itirazları ağır ceza mahkemesi başkanı yanında görevlendireceği üyenin de karara bağlamasına imkân sağlanmaktadır.

Tasarıyla doğrudan verilen adli para cezasına mahkûmiyet hükümlerine karşı kanun yolu müracaatlarında parasal bir sınır getirilmekte ve böylece bölge adliye mahkemeleriyle Yargıtayın iş yükünün azaltılması hedeflenmektedir.

Kabahatler Kanununda yapılan değişiklikle idarî yaptırım kararına karşı yapılan başvuru hakkında sulh ceza mahkemesince verilen son karara karşı yapılan itirazın Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine paralel bir şekilde yapılması ve böylece ağır ceza mahkemesinin iş yükünün azaltılması amaçlanmaktadır.

Öte yandan yüksek mahkemelerin ve bölge adliye mahkemelerinin kanun yolu incelemelerinde ilgili hâkim ve savcıya verdikleri notun, o hâkim ve savcının terfisinde şart unsurlardan biri olarak ele alınması uygulamasından vazgeçilerek gereksiz temyizlerin önüne geçilmesi öngörülmektedir.

Yine, iş yükü ve çalışma şartları dikkate alınarak Yargıtayda görev yapan tabiplerin malî haklarına ilişkin iyileştirici düzenlemeler getirilmektedir. Öte yandan 6110 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla kapasitesi artırılan Yargıtay Başkanlığının

ihtiyaç duyduğu kadroların artırılarak Yargıtay'ın daha hızlı ve verimli çalışması öngörülmektedir.

Cumhuriyet savcılarının geçici süreli olarak asliye ceza mahkemelerinde yapılan duruşmalarda bulunmamasına ilişkin düzenleme yapılmakta buna paralel olarak asliye hukuk mahkemelerinde görülen özellikle nüfus kayıtlarının düzeltilmesine ilişkin davaların duruşmalarında da bulunmalarına ilişkin zorunluluktan vazgeçilmektedir. Böylece Cumhuriyet savcılarının soruşturmaları daha etkin ve süratli bir şekilde yürütebilmelerine imkân sağlanmaktadır.

Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alma, kabul etme veya bulundurma başlıklı Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesi, uygulayıcıların talep ve değerlendirmeleri nazara alınarak yeniden düzenlenmektedir.

Hükümlülerin ve tutukluların yakınlarının cenazelerine daha kolaylıkla katılarak insani vazifelerini yerine getirmelerini temin etmek amacıyla 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunda değişiklik yapılmaktadır.

Tasarıyla idarî yargıda yüksek mahkeme olan Danıştayın iş yükünün hafifletilmesi amacıyla Danıştay Kanununda ve İdari Yargılama Usulü Kanununda değişiklik yapılmaktadır.

Yükseköğretim kurumlarında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi olarak çalışan personel hakkında soruşturma izni verilmesine ya da verilmemesine ilişkin kararların Danıştay'da değil bölge idare mahkemelerinde denetlenmesi öngörülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddeyle; Cumhuriyet savcılıklarında ve sulh ceza mahkemelerinde önemli bir iş yükünü teşkil eden saklı, yoklama kaçağı ve bakaya suçları, kabahate dönüştürülmekte ve idarî para cezası yaptırımına bağlanmaktadır. İdarî yaptırım kararının askerlik şubesi başkanlığınca verilmesi öngörülmektedir. Mevcut durumda, bu suçlara ilişkin işlemler ilgilinin nüfus kaydı itibariyle bağlı olduğu askerlik şube başkanlıkları tarafından yapılmakta ise de, ilgilinin kendiliğinden başvurduğu ya da yakalandığı yerin askerlik şube başkanlığının idarî para cezası uygulamasına imkân verecek şekilde geniş bir düzenleme yapılarak etkin, süratli ve aktif bir uygulama hedeflenmektedir.

Maddedeki suçların, kabahate dönüştürülmesi sebebiyle idarî para cezalarını uygulayacak askerlik şube başkanlıklarının, maddede yer alan “özür” kavramını değerlendirmeleri ve buna göre işlem yapmaları gerekmektedir. Bu konudaki uygulamalar ise, itiraz üzerine sulh ceza mahkemelerince denetlenecektir.

Madde 2- Maddeyle İcra ve İflas Kanununun 353 üncü maddesinin birinci fıkrası değiştirilerek, disiplin ve tazyik hapsine ilişkin kararlara karşı yapılacak itirazlara bakacak mahkeme belirlenmektedir. Bu düzenleme ile kararı veren mahkeme tarafından, yapılan itirazın yerinde görülmesi durumunda kararın düzeltilmesi, yerinde görülmemesi durumunda ise dosyanın üç gün içinde itirazı incelemeye yetkili ve görevli mahkemeye gönderilmesi hükme bağlanmaktadır. Öte yandan uygulamada ağır ceza mahkemeleri yerine, itiraz merci olarak icra mahkemeleri veya asliye ceza mahkemeleri öngörülmektedir. Böylece itirazların öncelikle bu konuda uzman olan icra mahkemelerince incelenmesine imkân tanınmaktadır. Yine bu düzenlemeyle çok yoğun bir iş yükü altında çalışan ağır ceza mahkemelerinin asıl işlerine daha fazla zaman ayırabilmeleri mümkün hâle gelecektir.

Madde 3- Maddeyle İcra ve İflas Kanununun 354 üncü maddesinin başlığı “Davanın ve cezanın düşmesi ile ceza verilemeyecek haller” şeklinde değiştirilmekte ve maddeye eklenen fıkrayla herkesin evinde veya üzerinde belirli bir miktar mal bulunacağı gerçeğinden hareketle nafaka borçları hariç olmak üzere belli bir miktarın altındaki borçlar bakımından disiplin ve tazyik hapsinin uygulanmayacağı kabul edilmektedir.

Madde 4- Maddeyle 5682 sayılı Pasaport Kanununun cezai hükümlerinden olan 33 üncü maddesi değiştirilmekte ve mevcut düzenlemede iki fıkra olarak yer alan eylemler tek fıkrada değerlendirilmektedir. Mevcut düzenlemenin birinci fıkrasında yer alan Türkiye Cumhuriyeti sınırlarını pasaportsuz veya pasaport yerine kaim olacak bir vesikayı hamil olmaksızın terkedene veya buna teşebbüs eden kimseler hakkında öngörülen ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun gereğince idarî para cezasına dönüşen para cezalarının miktarı artırılmaktadır.

Mevcut düzenlemenin ikinci fıkrasında, birinci fıkrada yer alan eylemlerin özel maksatlarla işlenmesi söz konusu olup bu eylemlerin cezası ilk fıkraya göre daha ağırdır. Ancak her iki fıkrada yer alan eylemlerin temelini Türkiye Cumhuriyeti sınırlarını pasaportsuz veya pasaport yerine kaim olacak bir vesikayı hamil olmaksızın terk etmek veya buna teşebbüs etmek oluşturduğundan, söz konusu eylemler tek fıkra altında toplanmaktadır. Mevcut düzenlemenin ikinci fıkrasında yer alan özel maksatlarla bu eylemlerin işlenmesi durumunda alt sınırdan uzaklaşılabilir.

Madde 5- Maddeyle Pasaport Kanununun 34 üncü maddesi değiştirilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti sınırlarından her nasılsa pasaportsuz olarak girebilmiş olan vatandaşlar ve yabancılar hakkında öngörülen ve maddede yer alan adli para cezaları ile para cezasına çevrilebilen hürriyeti bağlayıcı cezalar, idarî mahiyette para cezasına dönüştürülmekte ve ceza miktarları da günümüzün ekonomik koşullarına uygun bir duruma getirilmektedir. Mevcut düzenlemenin ikinci fıkrasında yer alan bu gibilerden yabancı olanların sınır dışı edileceğine ilişkin hüküm ise korunmaktadır.

Madde 6- Maddeyle Pasaport Kanununun 35 inci maddesi yeniden düzenlenmektedir. Maddede usulüne uygun pasaport veya vesika taşısalar bile Bakanlar Kurulunca tayin olunan mahallerden başka yerlerden Türkiye'ye girmek veya Türkiye'den çıkmak eylemleri cezalandırılmaktadır. Mevcut düzenlemede yer alan hafif hapis ve hafif para cezaları, 5252 sayılı Kanunla idarî para cezasına dönüşmüş bulunmakta olup, düzenlemeyle ceza miktarları günümüzün ekonomik koşullarına uygun bir duruma getirilmektedir.

Madde 7- Maddeyle Pasaport Kanununun 38 inci maddesi değiştirilmektedir. Adaletin hızlandırılmasını, süratli, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak, mahkemelerin iş yükünü azaltmak ve görevlilerin zaman ve emek kaybını önlemek amacıyla hazırlanan tasarrufların bu maddesiyle, Pasaport Kanunu hükümlerine göre idarî para cezasına karar verecek birimler düzenlenmektedir. Buna göre yukarıda Pasaport Kanununun değiştirilen hükümlerinde getirilen idarî para cezaları, ilgili kolluk birimi amiri tarafından verilecektir.

Madde 8- Maddeyle 6831 sayılı Orman Kanununun 91 inci maddesinin beşinci fıkrasında öngörülen suç kabahate çevrilmektedir. Orman Kanununun 14 üncü maddesinin (A) ve (B) bentleriyle yasak edilen ve 91 inci maddenin birinci fıkrasında sayılmayan fiilleri işleyenler için öngörülen adli para cezaları ile para cezasına çevrilebilen hürriyeti bağlayıcı cezalar, idarî mahiyette para cezasına dönüştürülmekte ve ceza miktarları da günümüzün ekonomik koşullarına uygun bir duruma getirilmektedir. Bu eylemin Orman Kanununun 3 üncü maddesi gereğince orman rejimi altına alınan yerlerde veya 23, 24 ve 25 inci maddeleri gereğince muhafaza ormanı veya milli park olarak ayrılmış ormanlarda işlenmesi halinde verilecek cezada alt sınır yüksek tutulmaktadır. Öte yandan, Kabahatler Kanununun genel bakış açısı ve sistematigiyle uyumlu olarak fiilin konusunu oluşturan veya işlenmesi suretiyle elde edilen eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesine de karar verileceği hüküm altına alınmaktadır.

Madde 9- Maddeyle 492 sayılı Harçlar Kanununun 13 üncü maddesinde ve (1) sayılı tarifesinde değişiklik yapılmaktadır. Değişiklikle mahkeme harçları yeniden düzenlenmekte ve ceza mahkemesi kararlarına karşı yapılacak kanun yolu başvurularından da harç alınması kabul edilmektedir. Başta Yargıtay olmak üzere yargı mercilerine yapılacak itiraz, istinaf ve temyiz başvurularından harç alınması ile yargılamayı uzatmaya yönelik yapılan başvuruların önlenmesi ve bu suretle yargı mercilerindeki iş yükünün azaltılması amaçlanmaktadır. Ancak Cumhuriyet savcılarının gerek hukuk ve gerekse ceza yargılamasında kamu adına yaptıkları kanun yolu başvurularının harçtan muaf olduğu hükme bağlanmaktadır.

Madde 10- Noterlik Kanununda ve Türk Medeni Kanununda, tasarıyla yapılan değişiklik sonucu mirasçılık belgesi verilmesi yetkisi mahkemeler yanında noterlere de verildiğinden maddeyle bu işlemin harçlandırılması amaçlanmaktadır.

Madde 11- Maddeyle 1512 sayılı Noterlik Kanununa 71/A, B ve C maddeleri eklenmektedir. Maddeyle bazı çekişmesiz yargı işlerinin mahkemelerin yanı sıra, noterler tarafından da yapılabileceği kabul edilmektedir. Bu düzenleme 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununda getirilen yapıya da uygundur.

Maddeyle, noterlerin bu işlemleri yaparken uymaları gereken usul kuralları, noter ücretinin belirlenme şekli ve mirasçılık belgesi verilmesi işlemiyle ilgili itiraz kurumu düzenlenmektedir. Noterlerin düzenledikleri mirasçılık belgeleri hakkında yetki bakımından herhangi bir kısıtlamaya tâbi olmaksızın Türkiye'nin herhangi bir yerindeki sulh hukuk mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülerek en kolay ve en az masrafla itirazda bulunulabilmesi imkânı sağlanmaktadır. Ayrıca hem noter tarafından düzenlenen mirasçılık belgesinde mirasçı olarak yer alan kişilerin hem bu belgede mirasçı olarak yer alması gerektiği hâlde çeşitli sebeplerle mirasçı olarak gösterilmediğini iddia eden kişilerin hem de bu belgeyi esas alarak işlem yapacak kurumların itiraz hakkı bulunmaktadır.

Mirasçılık belgesi verilmesi ve terk eden eşin ortak konuta davet edilmesine ilişkin genel hükümler 4721 sayılı Türk Medeni Kanununda ayrıntılı olarak düzenlendiğinden, tasarıda, anılan hususlara yer verilmemiştir.

Madde 12- Maddeyle Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı ve üniversitelerde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi olarak görev yapan personel hakkında yetkili il idare kurullarınca verilen lüzumu muhakeme (soruşturma izni verilmesi) kararına ilgililerce yapılan itirazlar ile meni muhakeme (soruşturma izni verilmemesi) kararlarının kendiliğinden, kararı veren il idare kurulunun idarî yargı yönünden bağlı olduğu bölge idare mahkemesince incelenerek karara bağlanması amaçlanmaktadır.

Ayrıca 04/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunuyla 02/12/1999 tarihli ve 4483 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanundaki ibarelerin farklı olması nedeniyle iki kanun arasında uyumu sağlamak ve kavram kargaşasını önlemek amacıyla madde metninde geçen "lüzum-u muhakeme" ibaresi, "soruşturma izni verilmesi" şeklinde, men-i muhakeme ibaresi ise "soruşturma izni verilmemesi" şeklinde değiştirilmektedir.

Öte yandan madde metninde geçen Danıştay 2 nci Dairesi ibaresi de Danıştay ilgili Dairesi olarak değiştirilmektedir. Zira, 09/06/2004 tarihli ve 25487 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 02/06/2004 tarihli ve 5183 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi ile yürürlükten kaldırılan 2575 sayılı Danıştay Kanununun 43 üncü maddesi uyarınca Danıştay İkinci Dairesi Memur Muhakematı Hakkındaki Kanunu Muvakkat hükümlerine göre Danıştayca görülecek işleri karara bağlamakla görevli iken, anılan Kanunun 12 nci maddesi ile memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yargılanmalarına ilişkin mevzuat uyarınca görülecek işleri karara bağlama görevi Danıştay 1. Dairesine verilmiş, Danıştay 2. Dairesi ise dava dairesi haline getirilmiştir. Danıştay 2. Dairesinin dava dairesi haline getirilerek memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yargılanmalarına ilişkin mevzuattan doğan işlere bakma görevinin ortadan kalkması sebebiyle fıkranın ilk cümlesindeki "Danıştay 2 nci Dairesinde" ibaresi "Danıştay ilgili dairesinde" şeklinde, ikinci cümlesindeki "Danıştay 2 nci Dairesince" ibaresi de "Danıştay ilgili dairesince" şeklinde değiştirilerek 2575 sayılı Danıştay Kanunu ile uyumlu hale getirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 13- Maddeyle 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 53 üncü maddesinde yapılan değişiklik sebebiyle bu değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen soruşturma izni verilmesine ilişkin kararlar ile soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararların Danıştay ilgili Dairesince karara bağlanması böylece uygulamada aksaklığa meydan verilmemesi ve dosyaların farklı mercilere gönderilerek zaman kaybına neden olunmaması amacıyla geçici madde düzenlenmektedir.

Madde 14- 2575 sayılı Danıştay Kanununun 24 üncü maddesinde düzenleme yapılmaktadır. 24 üncü maddede Danıştayın ilk derece mahkemesi olarak göreceği davalar düzenlenmektedir. 24 üncü madde uyarınca doğrudan Danıştaya açılan davalar öncelikle konularına göre idarî veya vergi dava dairelerinde tekemmül ettirildikten sonra karara bağlanmakta ve bu kararlara karşı temyiz başvuruları, aynı Kanunun 38 inci maddesine göre, İdari ve Vergi Dava Daireleri Kurullarınca incelenip sonuçlandırılmaktadır.

24 üncü maddenin (1) numaralı fıkrasının (c) bendine göre, bakanlıklar, tüm kamu kuruluşları ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca çıkarılan ve ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemler yanında bakanlıklarca yapılan ancak, ülke çapında uygulanma niteliği bulunmayan ve düzenleyici işlem kapsamında nitelendirilen bazı işlemler de ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülmektedir. Bakanlıklarca yapılan imar planlarına ilişkin davalar bunlara örnek olarak gösterilebilir.

Danıştay meslek mensubu veya hâkimi eliyle keşif ve bilirkişi incelemesi yapılmasını gerektiren bu tip uyuşmazlıklar, iş yükünün artmasında etkili olmakta ve ayrıca, daire heyetinin oluşumu ve çalışma düzeni bakımından da olumsuzluklara yol açmaktadır.

Bu amaçla, düzenleme ile ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülen davalardan bakanlıkların tüm düzenleyici işlemleri yerine; sadece, ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemlerine karşı açılacak davaların Danıştayda görülmesi; bakanlıkların bu nitelikte olmayan düzenleyici işlemlerine karşı açılacak davaların ise, idare ve vergi mahkemelerine bırakılmasını sağlayacak değişiklik yapılmaktadır.

Buna karşılık, ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemlerin önemi, bu düzenleyici işlemlere dayalı olarak tesis edilen bireysel işlemlere karşı açılacak davaların ülke geneline yaygınlığı, düzenleyici işlem ile bireysel işlemin birlikte dava konusu edilmesi durumunda görev ve yetki konusunda sorun yaşanacak olması ve içtihat birliğinin sağlanması gibi nedenlerle bu tip uyuşmazlıkların Danıştayda görülmesine devam edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

Öte yandan, idarî işlemlerin kamu adına irade açıklama yetkisine sahip, organ veya makamlar tarafından tesis edilecek olması nedeniyle, kamu kurum veya kuruluşlarını, ayrıca saymaya gerek bulunmadığından; bent, bu durumu karşılayacak şekilde yeniden düzenlenmektedir.

Madde 15- Maddeyle, Danıştay Kanununun 24 üncü maddesinde yapılan değişiklik sonrası durum ele alınmakta ve Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda açılmış bulunan davaların, tabii hâkim ilkesinin bir gereği olarak Danıştayda sonuçlandırılacağı geçici maddeyle düzenlenmektedir.

Madde 16- Maddeyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45 inci maddesi değiştirilmektedir. Bu madde, bölge idare mahkemelerinde itiraza konu edilebilecek ilk

derece mahkemesi kararlarını düzenlemektedir. Maddenin ilk şeklinde, itiraza konu kararlar, yalnızca, idare ve vergi mahkemelerinin tek hâkim tarafından verilen kararlarıyla sınırlı idi. Bu kararların sayısı, 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 7 nci maddesindeki parasal sınıra bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Zamanla, mevcut düzenlemenin yetersizliği görüldüğünden, itiraza konu kararlar arasına, idare ve vergi mahkemelerinin kurul halinde verdiği kararlardan konusal tasnife göre belirlenenleri de dâhil edilmiş; ancak, 08/06/2000 günlü ve 4577 sayılı Kanunun 7 nci maddesiyle yapılan bu eklemeler de zaman içerisinde yetersiz kalmıştır.

Bu nedenle, idare ve vergi mahkemelerinin kurul halinde verdikleri anılan kararlara konu uyuşmazlıklara benzer veya aynı nitelikte olan bazı uyuşmazlıklar madde kapsamına alınmakta; konusu para olan idarî işlemlere karşı açılan davalarla tazminat istemlerini içeren davalarda verilen kararlar için kanun yoluna tabi olma bakımından parasal sınır getirilmektedir.

Madde 17- Maddeyle 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında yapılan değişiklikle ilgili olarak, maddeye eklenen konulara ilişkin uyuşmazlıklar hakkında verilen nihai kararlardan, değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilenler ile Danıştayın bozma kararı üzerine kararı bozulan mahkemece verilenlerin, Danıştayda temyiz edileceği geçici maddeyle hüküm altına alınmaktadır.

Madde 18- Maddeyle Yargıtayda sağlık hizmetlerinde görev yapan uzman tabip, tabip ve diş tabiplerinin çalışma koşullarının iyileştirilmesi amaçlanmaktadır. Mevcut durumda adı geçen tabiplerin aldıkları maaşın düşük olması sebebiyle sağlık ünitesine doktor bulmakta güçlük çekilmektedir. Yargıtayın iş yükü ve çalışma koşulları dikkate alındığında, Yargıtay bünyesinde sağlık ünitesinin bulunması ve bu ünitenin aktif ve etkin bir şekilde görev yapması gerekmektedir. Bu nedenlerle madde yeniden düzenlenmektedir.

Madde 19- Maddeyle 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki cetvellerde değişiklik yapılmak suretiyle Yargıtay Başkanlığı merkez teşkilâtında hizmet genişlemesinin ortaya çıkardığı kadro ihtiyacının karşılanması amacıyla ihdas edilecek kadrolar düzenlenmektedir.

Madde 20- Maddeyle 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 21 ve 33 üncü maddeleri değiştirilmektedir.

Maddeyle adlî yargı ilk derece mahkemelerinden verilen nihai kararların temyizen Yargıtay tarafından, idarî yargı ilk derece mahkemelerinden verilen nihai kararların itirazın bölge idare mahkemesi ve temyizen Danıştay tarafından incelenmeleri sonucunda yüksek mahkemeler ve bölge idare mahkemeleri tarafından verilen notların ve nota bağlanan dosya sayısının hâkim ve savcılarının terfilerinde, birinci sınıfa ayrılmalarında ve birinci sınıf olmalarında şart unsur olarak kabul edilmesinden vazgeçilmekte ve bu konuda 2802 sayılı Kanunun iki maddesinde değişiklik yapılmaktadır. Bu değişikliğin zorunlu sonucu olarak 2802 sayılı Kanunun 28 inci maddesi de tasarının çerçeve 34 üncü maddesiyle yürürlükten kaldırılmaktadır.

Nihai kararların usulüne uygun olarak yüksek mahkemelerin önüne temyizden ve bölge idare mahkemesine itirazdan geldiği, yüksek mahkemelerin ve bölge idare mahkemelerinin yaptıkları inceleme sonucunda kararı onadıkları ya da bozdukları, kararı veren hâkim ya da hâkimlere ve temyize getiren savcıya not verdikleri, bu notların niteliğiyle, nota bağlanan dosyaların sayısının hâkim ve savcılarının terfileri için aranan bir unsur olduğu uygulamada bilinen hususlardandır.

Yine hâkim ve savcılarının, terfi edebilmek, birinci sınıfa ayrılabilme ve birinci sınıf olabilmek için Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenen sayıda dosyayı bu şekilde itirazdan ve temyizden geçirmek zorunda olmaları sebebiyle davanın taraflarını, dosyayı itiraz ya da temyiz yoluna götürmek konusunda teşvik ettikleri ve mümkün olduğu kadar çok sayıda dosyayı itiraz ve temyizden geçirmeye gayret ettikleri de bilinen uygulamalardandır. Bu uygulama sebebiyle hem ilk derece mahkemesinin kararından memnun olan ve itiraz ya da temyize götürmek istemeyen taraflar üzerinde fiilî bir baskı oluşturulmakta ve hem de özellikle yüksek mahkemelerin önlerine gelen dosya sayısında gereksiz artış olmaktadır. Yüksek mahkemelerin iş yoğunluğu nazara alındığında bu uygulamanın kaldırılması gerektiği net bir şekilde açığa çıkmaktadır ve maddeyle bu uygulamanın getirdiği fiili sakıncaların önlenmesi hedeflenmektedir.

Bu düzenleme, bölge adliye mahkemeleri faaliyete geçtiğinde, bölge adliye mahkemeleri için de geçerli olacaktır.

Madde 21- Tasarının çerçeve 30 uncu maddesiyle Cumhuriyet savcılarının, asliye ceza mahkemelerindeki duruşmalara katılması uygulamasından vazgeçilerek Cumhuriyet savcılarının soruşturma işlemlerini daha etkin ve süratli bir şekilde yürütmeleri amaçlanmakta; bu kapsamda maddeyle Cumhuriyet savcılarının Türk Medeni Kanununun 138 inci maddesinin ikinci fıkrasında düzenlenen konuda açılacak davaların duruşmalarına katılması uygulamasından da vazgeçilmektedir. .

Madde 22- Maddeyle 1512 sayılı Noterlik Kanununa 71/A, B ve C maddelerinin eklenmesinin zorunlu sonucu olarak 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 164 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında yer alan “hâkim” ibarelerinden sonra gelmek üzere “veya noter” ibareleri, 598 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “sulh mahkemesince” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya noterlikçe” ibaresi eklenmektedir.

Madde 23- Maddeyle Türk Medeni Kanununun 181 inci maddesinin ikinci fıkrası değiştirilmektedir. Türk Medenî Kanununun 181 inci maddenin ikinci fıkrası ile özellikle zina, hayata kast, pek kötü davranış, haysiyetsiz yaşam sürme sebeplerinden biriyle açılan boşanma davası devam ederken davacının ölümü halinde, bu eylemlerde bulunan kusurlu davalı eşin buna rağmen mirasçı olabilmesi konusunda haksız ve adaletsiz sonuçların doğmasının önlenmesi amacıyla kusurlu eşin mirastan faydalanmasının engellenmesine yönelik olarak getirilen, ölen davacının mirasçılarından herhangi birisinin davayı devam ettirmesi ve davalının kusurlu olduğunun sabit olması halinde, davalı eşin davacıya mirasçı olamayacağına ilişkin hükümde geçen “... davacının ...” ve “... davalının ...” sözcükleri, Anayasa Mahkemesinin 22/10/2010 tarihli Resmî Gazetede yayımlanan 21/01/2010 tarihli ve E.2008/102, K.2010/14 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve iptal hükmünün, kararın Resmî Gazetede yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

Anayasa Mahkemesinin söz konusu kararının doğuracağı hukuksal boşluk nedeniyle maddenin ikinci fıkrası yeniden düzenlenmekte olup, davacı ve davalı ayırımı yapılmaksızın boşanma davası devam ederken, ölen eşin mirasçılarında birisinin davaya devam etmesi ve diğer eşin kusurunun ispatlanması hâlinde de yukarıdaki fıkra hükmünün uygulanacağı hüküm altına alınarak madde kapsamı genişletilmektedir.

Madde 24- Maddeyle Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesi yeniden düzenlenmektedir.

1- Türk Ceza Kanununun 191 inci maddesine göre;

a) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran sanık hakkında, hapis cezasına hükmolünmeden, tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbiri uygulanmasına karar verilebilmektedir.

b) Tedavi ve denetimli serbestlik tedbiri birer “güvenlik tedbiri” olduğu için, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 223 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre “hüküm” niteliğindedir ve “temyiz” edilebilmektedir.

c) Tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbirine ilişkin hüküm kesinleşince, anılan tedbirlerin infazına başlanmaktadır.

d) Kişi, tedavi ve/veya denetimli serbestlik tedbirinin gereklerine uyduğu takdirde, davanın düşmesine; aksi halde, yargılamaya devam edilerek sanığın hapis cezası ile cezalandırılmasına karar verilmektedir. Bu kararlar da “hüküm” niteliğinde olduğu için “temyiz” edilebilmektedir.

Böylece, aynı fiil ve suç için iki kez hüküm verilmekte ve iki kez temyiz incelemesi yapılmaktadır. Bu durum gerek mahkemelerin gerekse Yargıtay'ın yükünü artırmakta ve bu suçla ilgili davaların uzamasına yol açmaktadır.

2- Tasarıyla getirilen düzenlemeye göre ise;

a) Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın alan, kabul eden veya bulunduran sanık hakkında, hapis cezası ile denetimli serbestlik tedbirine hükmedilecek, ayrıca uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanmış ise kişi hakkında tedaviye de hükmolünacak böylece dava sonuçlandırılacaktır.

b) Sonuçta, bu suç nedeniyle bir kez hüküm kurulacak ve bir kez temyiz incelemesi yapılacaktır. Bunun sonucu olarak, gerek mahkemelerin gerekse Yargıtay'ın yükü azalacak ve bu suçla ilgili davaların uzaması önlenecektir.

3- Yapılan düzenlemeye göre;

a) Sanığın kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın aldığı, kabul ettiği veya bulundurduğu sübuta ermiş ve cezalandırma şartları da mevcut ise;

1. Sanık uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi kullanmamış ise; hakkında hapis cezası ile birlikte denetimli serbestlik tedbirine hükmolünür. Bu durumda tedaviye karar verilmez.

2. Sanık uyuşturucu veya uyarıcı maddeyi kullanmış ise; hakkında hapis cezası, denetimli serbestlik tedbiri ve tedaviye hükmolünür. Sanığın uyuşturucu veya uyarıcı madde kullandığı, kan veya idrar tahlili ya da saç kılı veya DNA incelemesi gibi yöntemlerle tespit edilmelidir. Böyle bir tespitin yapılmadığı durumlarda, sanığın samimi görülen beyanına göre de uyuşturucu veya uyarıcı madde kullandığı kabul edilebilir.

3. Hapis cezasına, varsa indirim nedenleri uygulanabilir. Koşulları varsa hapis cezası adli para cezasına veya diğer seçenek yaptırımlara çevrilebilir.

4. Denetimli serbestlik ve/veya tedavi tedbirinin gereklerine uyulmadığı takdirde hapis cezası infaz edileceği için, 191 inci maddedeki düzenleme “özel erteleme” niteliğindedir. Bu nedenle hapis cezası 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 51 inci maddesi gereğince ertelenemez. Tedavi ve denetimli serbestlik tedbirinin ertelenmesi ise bu kurumların niteliği ile bağdaşmaz.

5. Bu suç nedeniyle verilen mahkûmiyet hükmü, hükümlünün denetimli serbestlik ve/veya tedavi tedbirinin gereklerine uygun davranması durumunda, bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılarak düşürülecektir. Gerek bu özel düzenleme gerekse denetimli serbestlik ve/veya tedavi tedbirinin nitelikleri nedeniyle, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilemez.

b) Hüküm kesinleştiğinde, denetimli serbestlik ve/veya tedavi tedbirinin infazına başlanır. Tedavi 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 57 inci maddesinin yedinci fıkrasına; denetimli serbestlik tedbirinin infazı ise bu maddenin iki ve üçüncü fıkraları ile 5402 sayılı Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Kanunu hükümlerine göre yapılır. Tedaviye hükmedilmiş ise, tedavi ile birlikte denetimli serbestlik tedbirinin uygulanmasına da başlanır.

c) Hükümlünün denetimli serbestlik ve/veya tedavi tedbirinin gereklerine uygun davranıp davranmadığı konusunda, tedavinin uygulandığı sağlık kuruluşu ile denetimli serbestlik görevlisinin düzenleyeceği raporlar üzerine, hükmü veren mahkeme tarafından, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 101 inci maddesinin birinci fıkrasındaki usule göre;

1. Hükümlü denetimli serbestlik ve/veya tedavi tedbirinin gereklerine uymuş ise, ceza hükmünün bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılarak davanın düşmesine,

2. Denetimli serbestlik ve/veya tedavi tedbirinin gereklerine uyduğu süre ile uymamasının sebepleri dikkate alınarak, hükmolunan cezanın kısmen veya tamamen infazına karar verilir.

d) Gerek ceza hükmünün bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılarak davanın düşmesine gerekse hükmolunan cezanın kısmen veya tamamen infazına ilişkin kararlara karşı itiraz yoluna başvurulabilir.

Madde 25- Maddeyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 161 inci maddesine Cumhuriyet başsavcılıkları arasında meydana gelen yetki uyuşmazlıklarının çözüm merciinin belirlenmesi amacıyla fıkra eklenmektedir. Soruşturma evrakının Cumhuriyet başsavcılıkları arasında yetkisizlik kararları verilmek suretiyle sürüncemede kalmasının ve gereksiz şekilde yargılama sürecinin uzamasının önlenmesi amacıyla yetki uyuşmazlığına ilişkin kararın en yakın ağır ceza mahkemesi başkanı ya da görevlendireceği üye tarafından verilmesi hüküm altına alınmaktadır.

Madde 26- Ceza Muhakemesi Kanununun 173 üncü maddesinde, Cumhuriyet savcısının kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararına karşı suçtan zarar görenin onbeş gün içinde kararı veren Cumhuriyet savcısının yargı çevresinde görev yaptığı ağır ceza mahkemesine en yakın ağır ceza mahkemesi başkanına itiraz edebilme hakkı düzenlenmiştir.

Bu hak, suçtan zarar görenin menfaatlerinin korunması bakımından getirilmiş olup, yapılan itirazları inceleme görevi sadece ağır ceza mahkemesi başkanına verilmiştir.

Ağır ceza mahkemeleri, yapılan görevin niteliği gereği toplu mahkeme olarak çalışmaktadır. Bu mahkemeler, hem en ağır suçların yargılmasını yapmakta, hem de idarî yaptırımlara karşı itiraz yolu başvurularını ve icra mahkemelerinin kararlarına karşı yapılan itiraz başvurularını incelemektedirler. Mahkemenin sevk ve idaresinden sorumlu olan mahkeme başkanı ayrıca, kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlara karşı yapılan itirazları da incelemekle görevlendirilmiştir.

Özellikle, büyük şehirlerde bulunan ağır ceza mahkemelerinin başkanları, bu iş yükü altında, aslî görevi olan yargılama faaliyetini zamanında yerine getirmekte zorluk yaşamaktadır. Bu husus, davanın taraflarının mağduriyetine neden olabilmektedir.

Bu nedenle, maddeyle, kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlara karşı yapılan itirazları, mahkeme başkanı yanında, başkanın görevlendireceği üyenin de karara bağlaması imkânı getirilmektedir.

Madde 27- Maddeyle 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 272 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi değiştirilmektedir. Hapisten çevrilen adlî para cezalarına ilişkin mahkûmiyet kararlarının, hükümlü bakımından dolaylı olarak hak yoksunluğu sonucunu doğurabilecek suçlara ilişkin olması durumunda, sanıkların bu kararları temyiz edememesi, hakkaniyete aykırı bir takım sonuçlar doğurmaktadır. Nitekim, Anayasa Mahkemesi, 23/7/2009 tarih, 2006/65 Esas ve 2009/114 Karar sayılı kararıyla, mülga 1412 sayılı Ceza Muhakemesi Usulü Kanununun 305 inci maddesinin (1) numaralı bendini, Anayasaya aykırı bularak iptal etmiştir. İptal kararıyla oluşan boşluğun Mahkeme kararının gerekçesi doğrultusunda düzenlenmesi zorunluluğu karşısında maddede değişiklik yapılmaktadır.

Madde ile; hapisten çevrilen adlî para cezalarına ilişkin mahkûmiyet kararlarında, sanıkların bu kararları temyiz edememesi sebebiyle ortaya çıkacak hakkaniyete aykırı sonucun giderilmesi yanında, üçbin Türk Lirası dâhil doğrudan verilen adlî para cezasına mahkûmiyet hükümlerine karşı, istinaf ve temyiz yoluna gidilerek her kararın yeniden ele alınarak incelenip, bölge adliye mahkemelerinin ve Yargıtayın iş yükünün gereksiz yere artırılmasının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 28- Maddeyle 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 94 üncü maddesinin ikinci fıkrasında değişiklik yapılmaktadır. Bu maddede hükümlülerin faydalanabileceği mazeret izinleri düzenlenmektedir.

94 üncü maddenin ikinci fıkrasında, tehlikeli hükümlüler hariç olmak üzere, hükümlünün, infaz kurumunun bulunduğu yerde olmak ve dış güvenlik görevlisinin refakatinde bulunmak şartıyla, talebi ve Cumhuriyet başsavcısının onayı ile ana, baba, eş, kardeş ve çocuklarının cenazesine katılmasına izin verilebileceği belirtilmektedir.

Hükümlülerin cezaları, suç yeri, sağlık ve disiplin gibi farklı nedenlerden dolayı her zaman yakınlarının bulunduğu yerde infaz edilmemektedir. Hükümlü, belirtilen yakınlarıyla aynı yerde olursa söz konusu mazeret izninden faydalanabilmekte, farklı yerlerde olursa faydalanamamaktadır.

Düzenlemeyle, maddede yer alan mazeret izninin kullanılabilmesi şartlarından “infaz kurumunun bulunduğu yerde olmak” koşulu kaldırılmak suretiyle, bu eşitsizliğin giderilmesi amaçlanmaktadır.

Diğer yandan, hükümlüyle yakınlarının farklı yerlerde olması ihtimaline binaen yol hariç iki güne kadar izin verilebilmesi imkânı da getirilmektedir.

Madde 29- Maddeyle 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanununun 116 ncı maddesine fıkra eklenmektedir. Bu maddede tutukluların yükümlülükleri düzenlenmiş olup, aynı Kanununun 9, 16, 21, 22, 26 ilâ 28, 34 ilâ 53, 55 ilâ 62, 66 ilâ 76, 78 ilâ 84 ve 86 ilâ 88 inci maddelerinde düzenlenen hükümlerin, tutukluluk hâliyle uzlaşır nitelikte olanlarının, tutuklular hakkında da uygulanabileceği belirtilmektedir.

Bunlar arasında mazeret izninin düzenlendiği 94 üncü madde bulunmamaktadır. Oysaki hükümlüler bakımından kabul edilen mazeret nedenleri, tutuklular bakımından da haklı ve geçerli bir nedendir. Düzenlemeyle, bu eşitsizliğin giderilmesi ve tutukluların da yakınlarının cenazesine katılabilmesi için mazeret izninden faydalanabilmesi imkânı tanınmaktadır.

Ancak, tutuklulara bu hak tanınırken, tutuklamanın amacına uygun bazı koşullar öngörülmektedir.

Buna göre, tutukluya, ana, baba, eş, kardeş veya çocuğunun ölümü hâlinde, cenazeye katılması için soruşturma evresinde soruşturmayı yapan Cumhuriyet savcısı, kovuşturma evresinde ise, kovuşturmayı yürüten hâkim veya mahkeme tarafından, yol hariç iki güne kadar izin verilebilecektir. Bu izin, soruşturmanın veya kovuşturmanın selameti ve güvenlik bakımından sakınca oluşturmaması koşuluyla ve dış güvenlik görevlisinin refakatinde verilebilecektir.

Madde 30- Maddeyle 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanuna geçici madde eklenmektedir.

Eklenen geçici 2 nci maddeyle bölge adliye mahkemeleri faaliyete geçinceye kadar hapis cezasından çevrilen adli para cezaları hariç olmak üzere, üçbin Türk Lirası dâhil adli para cezasına mahkûmiyet hükümlerine karşı temyiz yoluna başvurulamayacağı düzenlenmektedir.

Eklenen geçici 3 üncü maddeyle Cumhuriyet savcılarının soruşturma işlemlerini daha etkin ve süratli bir şekilde yerine getirebilmeleri amacıyla asliye ceza mahkemelerindeki duruşmalarda 01 Ocak 2016 tarihine kadar bulunmayacakları, katılma hususunda Cumhuriyet savcısının görüşünün alınmayacağı, Cumhuriyet savcısının asliye ceza mahkemesince verilen hükümler ile tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin kararlara karşı kanun yoluna başvurabileceği hüküm altına alınmaktadır. Asliye ceza mahkemelerince bakılan davalarda, tutuklamaya veya salıverilmeye ilişkin olarak verilen kararların ve yargılama sonunda verilen hükümlerin Cumhuriyet savcısına görüldüye gönderilerek kanun yoluna başvurulması yönünden incelenmesi temin edilecektir.

Madde 31- Maddeyle 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 28 inci maddesinin onuncu fıkrasında, 29 uncu maddesinin birinci ve beşinci fıkrasında ve 31 inci maddesinin birinci fıkrasında değişiklikler yapılmaktadır.

Kabahatler Kanununun “Başvuru yolu” kenar başlıklı 27 nci maddesinin birinci fıkrasına göre, idarenin verdiği idarî yaptırım kararlarına karşı on beş gün içinde sulh ceza mahkemesine başvuru yapılabilmekte ve bu süre içinde başvuru yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararları kesinleşmektedir.

Diğer yandan, Kabahatler Kanununun “İtiraz yolu” kenar başlıklı 29 uncu maddesinin birinci fıkrasına göre, sulh ceza mahkemenin başvuru üzerine verdiği “son karar”a karşı, yargı çevresinde yer aldığı ağır ceza mahkemesine yedi gün içinde itiraz edilebilmektedir.

Öte yandan, 27 nci maddenin beşinci fıkrasına göre, mahkemelerce verilen idarî yaptırım kararlarına karşı ancak 29 uncu maddede öngörülen itiraz yoluna gidilebilmekte; idarî yaptırım kararının ağır ceza mahkemesi tarafından verilmesi halinde ise, 29 uncu maddenin beşinci fıkrasına göre, bu karara karşı en yakın ağır ceza mahkemesine itiraz edilebilmektedir.

Bununla birlikte, Ceza Muhakemesi Kanununun “İtiraz usulü ve inceleme mercileri” kenar başlıklı 268 inci maddesinde itiraz mercileri ayrıntılı olarak gösterilmiştir. Sulh ceza hâkiminin kararlarına yapılan itirazların incelenmesi, yargı çevresinde buldukları asliye ceza mahkemesi hâkimine; asliye ceza mahkemesi hâkimi tarafından verilen kararlara yapılacak itirazların incelenmesi, yargı çevresinde buldukları ağır ceza mahkemesine; bu mahkeme ile başkanı tarafından verilen kararlar hakkındaki itirazların incelenmesi, o yerde ağır ceza mahkemesinin birden çok dairesinin bulunması hâlinde, numara olarak kendisini izleyen daireye, son numaralı daire için birinci daireye, o yerde ağır ceza mahkemesinin tek dairesi varsa, en yakın ağır ceza mahkemesine aittir.

Ağır ceza mahkemeleri en ağır suçların yargılamasını yapmakla beraber, idarî yaptırımlara karşı itiraz yolu başvurularını ve icra mahkemelerinin kararlarına karşı yapılan itiraz başvurularını incelemek gibi başka görevleri de bulunmaktadır. Mahkemenin sevk ve idaresinden sorumlu olan mahkeme başkanı ayrıca, kovuşturmayaya yer olmadığına dair kararlara karşı yapılan itirazları da incelemekle görevlendirilmiştir.

Özellikle, büyük şehirlerde bulunan ağır ceza mahkemelerinin başkanları, bu iş yükü altında, aslî görevi olan yargılama faaliyetini zamanında yerine getirmekte zorluk yaşamaktadır. Bu husus, davanın taraflarının mağduriyetine neden olabilmektedir.

Bu nedenle, maddeyle, Kabahatler Kanununun 29 uncu maddesinde yapılan değişiklikle, idarî yaptırım kararlarına karşı yapılan itirazları inceleyen merciin, Ceza Muhakemesi Kanununun 268 inci maddesinde düzenlenen merci ile aynı olması amaçlanmaktadır. Böylelikle, ağır ceza mahkemesinin bakacağı işlerde kısmen azalma sağlanmış olacaktır.

Öte yandan, Tasarının çerçeve 9 uncu maddesiyle, Harçlar Kanununun (1) Sayılı Tarifesinin “A- Mahkeme Harçları” bölümünün “IV-Temyiz ve İtiraz Harçları” Kısmı değiştirilmekte ve idarî yaptırımlar konusunda sulh ceza mahkemelerince verilen son karara karşı itirazın yapılacak başvurularda da harç alınması öngörülmektedir.

Öngörülen bu değişiklikle bağlantılı olarak Kabahatler Kanununun 31 inci maddesinin birinci fıkrası da değiştirilmekte ve idarî yaptırım kararlarına karşı itiraz yoluna gidildiğinde harç alınabilmesi imkânı getirilmektedir. Bununla beraber, maddedeki değişikliğe göre, idarî yaptırım kararına karşı sulh ceza mahkemelerinde başvuru yolunun kullanılması harca tâbi olmayacaktır.

Ayrıca, Kanunun 28 inci maddesinin onuncu fıkrasında yapılan değişiklikle, idarî para cezalarına karşı başvuru üzerine verilen kararların kesinlik sınırı ikibin Türk Lirasından üçbin Türk Lirasına çıkarılmaktadır. Üçbin Türk Lirası ve aşağısı idarî para cezalarına karşı, Kanunun 29 uncu maddesinde düzenlenen itiraz yolu kullanılamayacaktır.

Madde 32- Tasarının çerçeve 30 uncu maddesiyle Cumhuriyet savcılarının, asliye ceza mahkemelerindeki duruşmalara katılması uygulamasından vazgeçilerek Cumhuriyet

savcılarının soruşturma işlemlerini daha etkin ve süratli bir şekilde yürütmeleri amaçlanmakta; bu kapsamda maddeyle Cumhuriyet savcılarının Nüfus Hizmetleri 36 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde düzenlenen konuda açılacak davaların duruşmalarına katılması uygulamasından da vazgeçilmektedir. Düzenlemenin çerçeve 21 inci maddeyle birlikte ele alınması gerekmektedir.

Madde 33- Maddeyle temyiz incelemesi sırasında tarafların duruşma talep edebilmesi için Kanunda öngörülen parasal değer artırılmaktadır. Günümüzün ekonomik koşulları ve paranın satın alma gücü dikkate alınarak 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 341 ve 362 nci maddelerindeki parasal sınırlar arttırıldığından, söz konusu maddelerdeki yeni parasal değerlere uygunluğun sağlanması amacıyla bu değişikliğin yapılması gerekli görülmektedir.

Madde 34- Maddeyle yürürlükten kaldırılan maddeler düzenlenmektedir.

Öncelikle, Pasaport Kanununun 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrası yürürlükten kaldırılarak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin Ek 4 nolu Protokolünün 2 nci maddesinde ve Anayasanın 23 üncü maddesinde öngörülen seyahat özgürlüğünün daha etkin bir şekilde kullanılabilmesi amaçlanmaktadır.

Mevcut hükme göre bir vatandaşımız hakkında Ülkemizde görülmekte olan bir dava veya kesinleşmiş bir hüküm varsa Adalet Bakanlığının talebi veya muvafakatiyle dış temsilciliğimiz tarafından vatandaşımızın pasaportu iptal edilmekte, Ülkemize gelmesi için kendisine seyahat belgesi verilmektedir. Mevcut düzenlemenin amacı Ülkemizde hakkında dava bulunan vatandaşlarımızın yargılanmak için adli mercilerimizin önüne gelmelerini; hüküm giymiş olanların ise infaz amacıyla Ülkemize gelmelerini temin etmektir. Ancak bugüne kadar bu yolla Ülkemize gelen bir vatandaşımız olmadığı kayıtlardan anlaşılmaktadır.

Madde metninde “kovuşturma” kelimesi geçtiğinden vatandaşımız hakkında bir kovuşturmanın yeterli olup yakalama emri aranmamaktadır. Savunmasının alınması amacıyla aranan vatandaşlarımızın adli yardımlaşma yoluyla savunmalarının alınması mümkün olduğundan bunun yerine pasaportuna el konularak bulunduğu ülkedeki statüsünün sorgulanabilir hâle gelmesi Devletimizin yurtdışındaki vatandaşlarımızın orada kalmasını kolaylaştırıcı tedbirler alma yönündeki genel politikasına aykırı orantısız bir uygulamadır.

Diğer yandan hakkında kesinleşen mahkûmiyet hükmü bulunan vatandaşlarımız hakkındaki cezalar ağır nitelikteyse, Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi veya ilgili ülkeyle aramızdaki ikili anlaşmalar gereğince kırmızı bülten veya suçlu iadesi süreçleri başlatılmakta ve buna göre sonuç alınmaktadır. Kaldı ki bu durumdaki vatandaşlarımız kendi rızalarıyla gelmeleri söz konusu değildir.

Düzenlemeyle bu konudaki yazışmalar sebebiyle gerek mahkemelerin gerekse Adalet Bakanlığının iş yükünün belirli ölçüde azaltılması da hedeflenmektedir.

İkinci olarak tasarının çerçeve 20 nci maddede yapılan düzenlemenin zorunlu sonucu olarak 2802 sayılı Kanunun “Yargıtay, Danıştay ile bölge adliye ve bölge idare mahkemeleri notları” başlığını taşıyan 28 inci maddesi yürürlükten kaldırılmaktadır.

GEÇİCİ MADDE- Maddeyle tasarının çerçeve 9 uncu maddesinde yapılan değişikliğin sonucu olarak, temyiz, istinaf ve itiraz yolu başvurularında anılan kanun yollarına başvuru ve henüz sonuçlandırılmamış olan davalar bakımından başvuruların

yapıldığı tarihteki harç miktarlarının esas alınacağına dair geçici madde hükmü getirilmektedir.

Madde 35- Yürürlük maddesidir.

Madde 36- Yürütme maddesidir.